

Kristóf

1973-ban született Kecskeméten, Szegeden él. Író, a Szegedi Tudományegyetem filozófia doktori iskolájának doktorandusza.

A gyógyszerész odaadóan figyelte a plébánost, amint éppen azt ecseteli, hogy Szent Kristóf (mikor még távolról sem volt szent, hiszen rút pogányságban tobzódott) egyik úrtól a másikig járt, és egyiket a másik után hagyta faképnél, mert egyiket szolgálva sem volt képes a lelkében (a szívében? a kisagyában?) azt érezni, hogy valamiféle nagy-nagy tettet visz véghez. Ahogyan azt sem, hogy egy valóságosan és cáfolhatatlanul csodálatos ügyért verejtékeznek. Amiképpen arról sem volt meggyőződve egyetlen pillanatig sem, hogy megkérdőjelezhetetlenül fontos hivatalt visel, olyasmit, amivel kétségkívül hasznára válik az emberi nemnek. Végül néhány bölcs szónak engedve révésznek állt, hogy páratlanul széles hátán hordja át az utazókat egy sebes sodrású, veszélyes folyó egyik partjáról a másikra.

Valamelyik napon vékonycsontú, aprócska gyermek kéredzkedett föl reá, ő a vállára emelte, s megindult vele, ahogyan szokott, ám a folyó közepén már alig bírta a terhét: olyannyira kifulladt a cipekedésben, hogy csaknem összeroskadt. Térdei remegtek, dereka szaggatott, bikanyaka sajgott, vállai reszkettek. Értetlenül állt a jelenség előtt. Korábban sosem fáradt bele semminemű erőlködésbe. Valóságos óriásnak számított az emberek között, s talán éppen eme fáradhatatlanságban, fizikumának páratlan emberfelettségében rejtett az oka állandó elégedetlenségének, melyet korábbi foglalkozásaival szemben táplált. Midőn lihegve, szűrő oldalát tapogatva megállt pihenni, a füle mellett ülő gyermek egyszerű szavakkal, kertelés nélkül közölte vele, hogy nem mást, mint magát az Úr Jézus Krisztust tartja éppen a vállán. És aki a Megváltó Istent hordozza, az a világmindenséget tartja fenn. Szent Kristóf nem kételkedett a gyermek szavaiban. Testi tünetei is alátámasztották, amit hallott. — Így vált a hatalmasra nőtt ember Krisztoforóvá, azaz Krisztus hordozójává.

— Ám 1969 óta a Szentszék által kiadott naptárakban hiába keresné, kedves Kristóf, az ön névadó szentjét, eme bizonyos Szent Kristófit — zárta szavait a plébános. — Tudniillik létezése fölöttébb kérdéses. A középkorban előszeretettel ábrázolták kutyafejű óriásnak, ami egyértelműen az egyiptomi Anubisz istenség hatására, mi több: továbbélésére utal. Mindazonáltal igen népszerű szent volt valaha, az cáfolhatatlan, és a története sem csúnya, azt hiszem...

A gyógyszerész egyetértett.

[A legrosszabb a tehetetlenség. De lehet, hogy a rémek. A magukat túlságosan mélyre rágó férgek. Annyifajta féreg él már benne! Nem kizárólag olyasfélék, amelyek hajdan fészkeltek belé, mikor az ital uralkodott mindenben, miközben ő maga az italon uralkodott volna, ha lehetséges volna olyan. (Nem lehetséges.) Szimbiózisban élni vele, egyedül azt lehet. Azt tette ő is. Csak érzések, csak vágyak, csak félelmek voltak, azok is torzan,

áttetszően, foszladozva; s most is van úgy, hogy csak érzések, vágyak, csak félelem van, amikor a nap nem akar véget érni, amikor agyonnyomja a lakás vagy éppen a patika üressége, a falakból áradó ridegség, a mindent belengő gyógyszerzag. Olyankor néha halálfélelem fogja el. A falakra kúszó árnyak árny-nyelűket öltögetik felé, a hátán megzavarodottan futkos a rettenet, akár a rájuk törő napfénytől megriadó, ízelt testű ászkák a megemelt szikladarab alatt. Mint kitörött ablaküveg szilánkjától felhasított bőrön a pulzáló seb: egyetlen lüktető, égő, fájó szorongás az élet. Valéria messze van. A mélységes mélyére bellehatolt, szarvasbogár-rágóikkal az elevent marcangoló nyüvek üvöltése viszont visszhangot vet a helyiségekben. Az idő áll, az óra mutatói mégis vánszorognak. Az idő hát valahol, valahogyan mégis halad, számára észrevétlen. Mialatt évezredeket öregszik, s kihalván a korból, régészeti leletté változik, az óra áll, ám az idő valami kiismerhetetlen mechanizmus folytán, dacára az ő érzékeinek, mégis telik. De nem múlik... Megcsontosodott szorongás, elüszkösödött hiány: hever egy gödör fenekén... És az idő megszűnt, holott csalhatatlanul telik, az óramutatók vonszolják magukat az ezüstszürke lapon körbe-körbe, végtelenül.]

A plébános összevonta szemöldökét. A homlokát ráncolva fürkészte a gyógyszerész arcát.

— Különös a tekintete, Kristóf — jegyezte meg. — Akár még félelmet keltőnek is nevezhetném...

Figyelmesen vizslatta tovább a vendégét, végül kibökte a kérdést:

— Voltaképpen miért keresett meg?

A gyógyszerész a semmibe révedt, ajkai mozogtak, mintha a szavakat keresné.

— Magam sem tudom pontosan — a hangja tompán tört elő. — Magam sem tudom pontosan megfogalmazni. Nehezen találok a megfelelő szavakat, amikkel leírható. Hogy ne legyen félrevezető.

Egyenesen a plébános szeme közé nézett. Az csak erőlködve bírta nyugtalan tekintetét állni:

— Ijesztő álmokat látok, például. Aludnom sem kell hozzá.

A tisztelendő lesütötte a szemét, s közben a vállát vonogatta.

— Effélék többeket gyötörnek azért még manapság is — morogta. — Végző soron a jelenségnek lelkiismeret a neve. Egy lelkiismeretlen korban szokatlan ugyan, de nem egyedülálló eset...

— De nem úgy ijesztők! — folytatta Kristóf. — Mert egyben vigasztalóak is. Bármilyen különös és ellentmondó, így igaz... Ezért nehéz ezt elmondani, atyám.

A pap tanácstalan volt. Felállt a székéről, a sarokban álló szekrénykéhez lépett. Kinyitotta a díszesen faragott ajtót, kivett két poharat és egy üveg bort. Félig volt. A poharakat a gyógyszerész elé koppantotta az asztal lapjára, lötyintett mindkettőbe az italból.

— Igyunk! És közben mondja el, valójában mit szeretne tőlem! Olyan szavakkal, amilyeneket talál. Hátha közösen fölfejtjük szépen az értelmét...

Az egyik pohárra mutatott, akár biztatásnak is lehetett venni. Kristóf elhárító mozdulatot tett a kezével.

[Még órákkal a halálom után is arccal a cseresznyefának fordulva ültem és Valéria járt az eszemben. A karosszék már nem nyomott sehoh, a testem nem érezte a léceket, karom a karfán nyugodott, mégis mintha a semmiben ringott volna. Akárha csendes, áttetsző vízen hullámoznának a végtágtajaim. Valéria a cseresznyefa ágai közül nézett, gyönyörű szemei a bőröm alá hatoltak, egészen az ereimig, amelyekbe már belealvadt a vérem. Hanlyatt dőltem, a karosszék nem tartott meg, ellenben felfogott és meg is tartott különös helyzetemben maga a levegő. Furcsa pózban, át- meg átszóve az ülőalkalmatosság háttámlájának pálcáival, lebegtem ég és föld között, szemem Valéria tekintetébe fonódott, s ettől alvadt vérem lassacsckán újra csordogálni kezdett az ereimben. A szívem moccanatlan pumpálta körbe és körbe és körbe...]

— A másik oldalra szerettem volna átjutni én is mindig — mo-tyogta a gyógyszerész.

Hangja még most is tompa volt, úgy kongott, mintha egy üregből beszélne.

— Nomen est omen — viccelődött sután. — Talán. Ki tudja? Mindenesetre világeletemben a túlsó part érdekelt... Tudja, atyám, ezért írtam a szimfóniákat, amik sorra buktak meg, ezért írtam az oratóriumot, amit be sem engedtek mutatni, ezért komponáltam azt a négy és fél óra hosszúságú monstre-operát, ami még nekem magamnak sem tetszik... Ezért, a túlsó part miatt. Mind-mind eszköz volt: csónak, híd, gázló. Módszer, lehetőség, próbálkozás a túlsó part irányába. Hogy átjussak. Néha úgy éreztem, eljutottam a folyó közepéig... Talán kicsit tovább is... Egyszer-egyszer már látszott, de mindenképpen sejlett a túlsó part, csakhogy az áradat mindannyiszor elsodort... Egyedül Valéria karjaiban érzem, hogy nem ragad el az ár. Még amikor távol van, akkor is érzem ezt, jöllehet olyankor valami szorít is legbelül. Egy vasmarok szorítja a szívem. S nemcsak szorítja, de gyúrja, dagasztja, akár a pékek a kenyértésztát. A szívem ettől mégsem fáj, hanem valami különöset él át, valamit, ami által érzem a súlyát, érzem azt, hogy él... És hogy nem sodorhat el semmi. Az uszadék sem nyomhat a víz alá, mert Valéria, ha éppen nincs is itt, azért létezik. És én egyedül az ő karjaiban érzem, hogy úgy ringok, olyan éteri könnyűséggel, akár egy isten a világ köldökén... Már megbocsásson, atyám...

A plébános idegesen legyintett.

— Nincs mit megbocsátanom — mondta. — Szó, szavak, nem lényeges. Törekszel, ez az, ami számít. Nem nyugszol bele a sivárságba, a hazugságokba, igazit és igazat keresel. Ez számít, minden egyéb csak szó, csak szavak...

A gyógyszerész könnyebbülten sóhajtott, szavai mégis kötözködően hangzottak:

— Gondolja? Szó, szavak? Csak szó? Csak szavak? Mondja, atyám, ugyan mit érünk szó és szavak nélkül? Hangok nélkül? Harmóniák nélkül? Kiben szólnak még harmóniák? Csak a disszonancia, atyám, semmi egyéb... Egyéb alig, pontosabban... Én világele-

temben a harmóniát kutattam, s mivel sehol nem találtam, hát magamban, magamból próbáltam megteremteni. Hogy segítségével átjuthassak a túlsó partra... Semmi egyébért, atyám, csakis azért. Igyekeztem azonban a két part közé volt csupán elég. Mindig. És mindenhol diszsonanciát hallok...

— Ez most ilyen — tárta szét kezét a pap. — Ez a mi korunk ilyen... De maga törekszik, Kristóf, és ez az, ami számít.

— Valéria az, ami számít, atyám — mondta a patikus. — Valéria nem diszsonáns. Azért jöttem, hogy ezt megmondjam. Hogy nem a világ számít és nem is a világ újbóli megváltása, már megbocsásson. Valéria az, ami és aki számít. Őt is megváltotta, persze, az, aki alatt Szent Kristóf térde megroggyant. Ahogyan mindannyiunkat... Csakhogy ő, Valéria vált meg engem igazán és végérvényesen. Meg és ki... Talán ő a túlsó part is, nem tudom. De az bizonyos, hogy többé két part között nem rekedhetek; vele nem... Érti ezt, atyám?

A pap nem válaszolt, hosszan nézték egymást. Végül a gyógyszerész még annyit mondott:

— És ha még mindig úgy szeretné, írok egy éneket a kórusnak. Mondjuk Szent Kristófról.

Tőle szokatlanul, hamiskás mosolyra húzta a száját, úgy fűzte hozzá:

— A névadó szentemről.

A plébános megkönnyebbülten sóhajtott föl.

— Ez remek! Természetesen áll még az ajánlatom, amint a feltételeim is.

A patikus ismét elmosolyodott.

— Számítottam erre — bólogatott. — És figyelembe veszem... Szép, egyházi ének lesz, nem talál majd benne kivetnivalót senki. Kakofóniát sem. Mennyei rend és harmónia, ez a tervem...

— Akkor megállapodtunk — nyúlt a plébános a borospohár felé. Felhajtotta az italt. Kristóf nézte, ahogyan kortyol. Mosolygott.

Miután elköszönt, a gyógyszerészárba menet végiggondolta a lehetőségeket. Ha nincs kakofónia, akkor csakis Valéria lehet, csakis ő van. Ami nem ez a nyomasztó, őrjítő massa, az Valéria. Eszébe jutott ismét az álom, amelyben meghalt, de halála után is arccal a cseresznyefának fordulva ült és Valéria járt az eszében. A karosszék már nem nyomta sehol, a teste nem érezte a léceket, karja a karfán nyugodott, mégis mintha a semmiben ringott volna. Olyan érzés töltötte el, akárha vízen hullámoznának a végtagjai. Valéria a cseresznyefa ágai közül nézett le rá, gyönyörű szemei a bőre alá hatoltak, egészen az erekig, amelyekbe már belealvadt a vére. Ő hanyatt dőlt, a karosszék nem tartotta meg, ellenben maga a levegő felfogta a természetellenesen lassú esést, egyszerismind meg is tartotta a tetemét egy különös testhelyzetben. Furcsa pózban, át- meg átszöve az ülőalkalmatosság háttámlájának pálcáival, lebegett ég és föld között, lobogó tekintete Valéria tekintetébe fonódott. Emlékezett, hogy álmában érezte, ahogyan alvadt vére lassacskán újra csordogálni

kezd az ereiben, és a szíve mozdulatlanul, mégis hibátlanul pumpálja körbe és körbe és körbe a testben, amely az övé volt, de már nem élt...

A patikában csend fogadta. Hátrament, színes rudakat tört sokszínű porokká hófehér csészékben, hófehér porceláneszközökkel. Kevert, kavart. Közben dúdolt. Egyházi éneket komponálok, föllentette átlátszóan. Valójában Valériát dalolta meg. És Valériát megdalolni nem bizonyult könnyűnek. Sokkal mélyebb, ezáltal sokkal nehezebb volt, mint korábbi próbálkozásai, melyek a világot kívánták zenére fordítani. (Ferdíteni sikerült csupán.) Valéria távol volt, de Kristóf felidézte magában az arcát. A hiány ködöt vont ugyan köré, mégis látta minden egyes vonását. Egyszerre halálfelelem fogta el. A falakra árnyak kúsztak, s árny-nyelvüket öltögtették felé, a hátán megzavarodottan futkosott fel s alá egy rettenet, akár pánikba esett ászkák a megemelt szikladarab alatt. Mint kitörött ablaküveg szilánkjától felhasított bőrön a pulzáló seb: egyetlen lüktető, égő, fájó szorongás volt körötte az élet. Valéria messze volt. A mélységes mélyére be/lehatolt, szarvasbogár-rágóikkal az eleven húsát marcangoló nyüvek üvöltése viszont visszhangot vetett a helyiségben. Az idő állt, a falióra mutatói mégis vánszorogtak. Az idő hát valahogyan mégis halad, számára észrevétlen. Mialatt évezredeket öregedett, mialatt kihalván a térből és időből régészeti leletté változott, az órák a látszatnak ellentmondva nem múltak, ám az idő valami kiismerhetetlen mechanizmus folytán, dacára az ő érzékeinek, mégis telt fölötte. Megcsontosodott szorongás, elüszkösödött hiány: hevert egy gödör fenekén... És az óra állt, holott az idő telt, a mutatók vonszolták magukat a fehér lapon körbe-körbe, végeérhetetlenül.

Egyik asszisztense talált rá, hanyatt feküdt a kövezeten, kezében egy tégelyt szorongatott, lábait görcs húzta össze. A szája szélére rákövült egy nyálcsomó. Kórházba szállították.

Este kiengedték. Múló rosszullét, mondták az orvosok, túlhajszolta magát, de szerencsére szokatlanul gyorsan magához tért és semmiféle tünet vagy szövődmény nem látszott visszamaradni. Valéria várta a kórház kapujában, magához ölelte. Kristófit a sírás kerülgette, a megkönnyebbülés könnyeit fullasztotta a szeme sarkába. Egy dallamot dúdolt Valéria fülébe. Valériának tetszett. És a gyógyszerész tudta, a plébános tetszését is elnyeri majd ez a harmónia. A dallam élettől duzzadt, készen állt, hogy a világot hordozza a hátán. És Kristóf már azzal is tisztában volt, hogy nem hajszolta túl magát. Éppen ellenkezőleg. Az élet taglózta le. Ezért regenerálódott olyan gyorsan.

A kórház lépcsőjén határozott léptekkel ment le. Mellette Valéria. Keresztül tereken, utcákon, dudorászva. Néhány nap múlva a templomi kórus próbálni kezdte az új Kristóf-éneket. A dallam ott-honosan mozgott az oszlopok között, ringatózott a főhajóban ablaktól ablakig, faltól falig, szenttől szentig. Később kiüszott a templom előtti térre, majd át a városon. Madárrajnak nézhetette akárki...